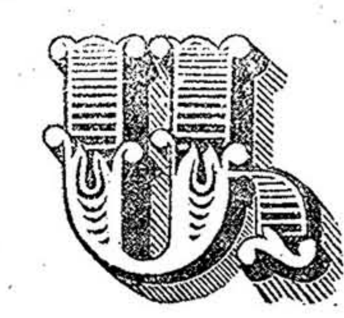
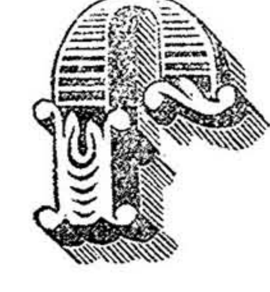
ՀԱՏԸ 5 ՄԻԼԻԷՄ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
ԵԳԻՊՏՈՍ . . Ղ. Ռ.	80	40
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ Ֆր.	20	10

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՀԵՐՈՒ ՕՐԳԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՇԱԲԱԹԸ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Շարա Ապու Տարտար, Թիւ 16
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՀԱՍՑԷ
Journal AREV
B. P. № 600
Alexandrie, EGYPTE

ՉՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՐ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

ԱՆՀԱՐԿԻ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹԻՒՆ

«Համագործակցող կուսակցութիւններս (Հնչակեան և Ռամկավար) վերջին ցերեկոյթի մասին տեղեկութիւն տալով մեր ընթերցողներուն, մենք հարցում ուղղած էինք այդ կուսակցութիւններուն՝ խնդրելով որ ճշդեն թէ «ո՞րն է այն «հայ կամաւորական «գործը», որուն ի նպաստ կը տրուէր այդ ներկայացումը։

. . . .

«Ինչո՞ւ ըրիք» չէ որ կ՚ըսենք. «իրաւունքի և իրաւասութեան հարց «չէ որ կը հանենք, ոչ ալ վստահելիութեան կամ անվստահելիութեան խնդիր։ Մենք միայն մէկ «կէտ մը կ՚ուզենք ճշդել.

«Որո՞ւ պիտի յատկացուի այդ «գումարը և որո՞ւ միջոցաւ։

«Համագործակցող կուսակցութիւններէն կ՚սպասենք այդ կէտին «ճշդումը։»

Այս տողերը առաջին և վերջին մասերն են հինգշաբթի օրուան Յուսաբերի խմբագրականին՝ որ «Անհարկի խորհրդաւորութիւն» տիտղոսը կը կրէ, և որուն հոս հասած առտուն՝ միաժամանակ ստացանք անոր ի պատասխան քանի մը գրութիւններ Գահիրէի Հնչակեան և Ռամկավար ընկերներու կողմէ։

Պիտի չհրատարակենք այդ գրութիւնները. Նախ որովհետեւ ըստ մեզ աւելորդ յուզումով մը գրուած են անոնք, և երկրորդ՝ որովհետեւ մենք այնպէս կը նկատենք որ անհատ ընկերներ, երբ ժամանակաւորապէս պաշտօն տրուած չ՚են իրենց, հանգամանք և իրաւունք չունին՝ յանուն իրենց պատկանած մարմնոյն՝ անոր ուղղուած հարցումի մը պատասխանելու։ Հետեւաբար, վերապահելով այդ իրաւունքը համագործակցող կուսակցութեանց Գահիրէի մարմնոյն և յուսալով՝ մեր մասին՝ որ ան պէտք չի տեսներ պատասխանի իր այդ իրաւունքը գործածելու, կը ներկայացնենք մեր կողմէ քանի մը ընդհանուր նկատողութիւններ զորս ո՛ և է մէկը կրնայ ընել և որոնք մեր կարծիքով կը լուսաբանեն խնդիրը՝ առանց անոր խորը մտնելու։

Բայց իրօք այս կարգի խնդիր մը կա՞յ, կրնա՞յ ըլլալ, թէ ոչ՝ կ՚ուզեն բանի ստեղծել զայն, գոյութիւն ունեցող միակ մեծ խնդրոյն, Անհամերաշխութեան, Անմիութեան խնդրոյն վրայէն ուշադրութիւնները վրիպեցնելու, տիվէrսիօն մը յառաջ բերելու համար...։ Մենք այս վերջին կարծիքն ունենալու կը մղուինք, որովհետեւ մեր մէջ կուսակցական գործունէութեան մինչև հիմա ընդունուած սովորութիւններուն կատարելապէս համաձայն է համագործակցող կուսակցութեանց Գահիրէի մարմնոյն ընթացքը և առաջին անգամն է, եթէ չենք սըխալիր, որ կուսակցական թերթ մը այս կարգի խնդիր մը կը հանէ ուրիշ կուսակցութեան մը կամ ուրիշ կուսակցութիւններու դէմ։

Արդարեւ, ընդունուեր է մինչև հիմա մեր մէջ այն սովորութիւնը — արդի՛ւնք մեր քաղաքական պայմաններուն և կատարուած գործին տեսակին — որ մեր կուսակցութիւնները, ժողովուրդէն իրենց առած դրամին հաշիւը, միանգամայն նիւթական և բարոյական հաշիւը, ժողովուրդին չեն տար այլ ինքզինքնուն, իրենց գերագոյն մարմիններուն և ժողովներուն։ Յեղափոխական կուսակցութիւն մը որ միմիայն իր անունովը և առանց ուրիշ ո և է նպատակ ցոյց տալու, հանգանակութիւն կ՚ընէ ժողովուրդէն, յայտնի է թէ զայն պիտի գործածէ իր ծրագրին մէջ գտնուած նպատակին, որով այդ հանգանակութեան կը մասնակցին ժողովուրդէն անոնք՝ որ առաւել կամ նուազ կը համակրին այդ նպատակին և կը վստահին այդ կուսակցութեան։ Այս հիման վրայ է որ, վերջին 15-20 տարուան ընթացքին, Հայ ժողովուրդին դիմած է ամէնէն շատ և անոր նպաստն է ընդունած Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը։

Յեղափոխական կուսակցութեան մը համար «կամաւորական գործը» միշտ կայ և իր բոլոր գործը ան է արդէն, որով իր հաւաքած նպաստներն ալ, երբ կանխապէս ծանուցուած մասնաւոր նպատակի մը յատկացուած չեն, կը յատկացուին սկըզբամբ այդ նպատակին։ Կ՚ենթադրենք թէ վերջերս անգամուն Սուէտիացի գաղթականներուն ի նըպաստ ներկայացում մը տալէ ետք՝ Գահիրէի Համագործակցող կուսակցութիւնք այս անգամ պէտք տեսած էին «յօգուտ կամաւորական գործին» բացատրութիւնը դնելու իրենց անցեալ կիրակիի հանդէսին յայտարարութիւններուն վրայ, հասկնելու համար նախորդէն անոր տարբերութիւնը։

Երբ կուսակցութիւն մը իր բուն գործէն դուրս ուրիշ գործի մը ի նպաստ հանգանակութիւն մը կը կատարէ կամ ներկայացում մը կը կազմակերպէ, բնականաբար անոր հաշիւը, յստակ ու ճիշդ, ժողովուրդին տալու պարտաւոր է, ինչպէս ըրաւ Գահիրէի Համագործակցող Մարմինը վերը յիշուած նախորդ հանդէսին համար, և ինչպէս պիտի ընէ անշուշտ Հ.Յ.Դ. Աղեքսանդրիոյ Ենթակոմիտէին Թատերական Յանձնախումբը «Արցունքի Հովիտ»ի հասոյթին կէսին համար, որ նոյն նըպատակին՝ Սուէտիացի գաղթականներուն՝ յատկացուած ըլլալով, չենք գիտեր ինչո՛ւ անցեալ շաբթու «Յուսաբեր»ի մէջ հրատարակուած անոր հաշուետուութեան հետ միասին հըրատարակուած չէր նաև այդ կէսին յատկացումը։

Վերադառնալով միւս խնդրոյն, մեր պաշտօնակիցն իր հետաքրքրութիւնը արդարացնելու համար կ՚ըսէ՝ թէ «գաղտնի ծրագիրներու տեղեկանալու ո և է փափաք չունի», այլ կ՚ուզէ միայն գիտնալ՝ թէ «ո՞րն է այն կամաւորական գործը որուն պիտի յատկացուի ներկայացման արդիւնքը», քանի որ «Հայ կամաւորներ ըլլալով կան 1. Ազգ. Բիւրօյի կազմակերպած վեց գունդերը. 2. Վեցերորդ դրուժինա անունով ճանչցուած Հնչակեան կամաւորներու գունդը, 3. Եգիպտահայ կամաւորները», ու կը կրկնէ. «Համագործակցող կուսակցութիւնները Հայ կամաւորական գործ ըսելով այս երեքէն ո՞րն է որ կը հասկնան։»

Ինչպէս ըսինք, մենք այս հարցումին որոշ պատասխան մը տալու ո՛չ իրաւասութիւնը ունինք և ո՛չ ալ պէտքը կ՚զգանք. պէտք չենք զգար՝ որովհետեւ այս հետաքրքրութիւնը անտեղի կը գտնենք, որովհետեւ «կամաւորական գործ»ով զբաղիլը, այս միջոցիս մանաւանդ, չափազանց բնական ըլլալով յեղափոխական կուսակցութեանց համար՝ այդ գործը կրնայ յիշուածներէն մին կամ անկէ դուրս ուրիշ մը ըլլալ և սակայն կուսակցութիւնները կրնան յարմար չնկատել և չտալ անոր մասին աւելի բացայայտ տեղեկութիւններ։ Յեղափոխական կուսակցութի՞ւն մըն է արդեօք՝ որ ասիկա մեղք պիտի համարէր անոնց, երբ ի մասնաւորի նոյն այդ կուսակցութիւնը վերջին 4-5 տարուան միջոցին Պոլսոյ մէջ իր կատարած «Սասունի համար», «Ուսանողներու համար» և այլ անուններով հրապարակային հանգանակութիւններուն մասին ո՛չ առաջ ո՛չ ետքը ո՛ և է լուսաբանութիւն տալու հարկ չէ զգացած և չէ տուած։

Այս ամէն պատճառներով, յայտնուած հետաքրքրութիւնը, հակառակ իր անմեղ ու պարզ երեւոյթին, մեզի այդպէս չերեւիր և պէտք չկայ անոր գոհացում տալու։

ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

ՀԱՅԵՐԸ ԵՒ ՌՈՒԶՎԷԼԹ

Նիւ-Եորք, 3. — Թ. Ռուզվէլթ, Հայաստանի ջարդերուն դէմ կազմուած միթինկի մը ներկայ գտնուելու հրաւէրը մերժելով, կ՚ըսէ իր նամակին մէջ. «Երկիր մը որ կը վախնայ իր սեփական նպատակները ոճիրներու և թշնամանքներու դէմ պաշտպանելու և կը վախնայ իր ձայնը բարձրացնել յանուն Պելճիքայի, չի կրնար աւելի ազդուօրէն բողոք բարձրացնել ի նպաստ Հայերուն և Հրեաներուն։ Վերջին 18 ամիսներու ընթացքին մէջ կատարուած անարգութիւններուն մէջ Գերմանիոյ ունեցած ոճրապարտ պատասխանատուութիւնը պէտք է բաժնուի չէզոքներուն կողմէ՝ որոնց գլուխը կը գտնուին Միացեալ-Նահանգները։»

Ռ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆԱԽԱԳԱՀ ՎԻԼՍԸՆ ԵՒ ՈՍՏԻԿԱՆ ՆԻՔ ՔԱՐԹԸՐ

Տարօրինակ բաներ անցնելու վրայ են Ամերիկայի մէջ։

Գիտէք որ նախագահ Վիլսըն դիւանագիտական յաղթանակ մը տարաւ Գերմանիոյ վրայ՝ ընդծովեաններու աշխարհահռչակ խնդրոյն մէջ։ Բաւական ատեն կայ որ գերման ծովահէնները համբորդի նաւ ընկղմած չունին Հիւսիսային Ծովուն կամ Ատլանդեանի մէջ։ «Անքոնա»յի թորփիլահարումը պաշտօնապէս կատարուեցաւ աւստրիական դրօշ կրող ընդծովեայէ մը։ Պ. Վիլսընի կը մնայ այժմ Աւստրիոյ կառավարութեան հետ ձեռնարկել նոյն դիւանագիտական բանակռիւն զոր ամիսներով երկայնամտօրէն մղեց Գերմանիոյ հետ...։ Յոյս կայ որ տասնեակ մը շոգենաւներ ընկղմելէ, քանի մը հազար հոգի ծովամոյն ընելէ յետոյ՝ Աւստրիա ալ հետեւի իր դաշնակցին օրինակին և գոհացում տայ Ամերիկայի օրինաւոր պահանջներուն...։ Ինչ փոյթ մարդկային առաւել կամ նուազ բազմաթիւ կեանքերու կորուստը, հերի՛ք է որ սկզբունքը յաղթէ ի վերջոյ և մընայ անմահ։ Էականը՝ սկզբունքն է. մընացածը անցաւոր է, անձ ըլլայ թէ իր...։

Ու Վիլսըն կը քնանայ կը հանգչի իր քրտնաջանօրէն ձեռք բերած, այնքան դժուարաւ խլած դափնիներուն վըրայ, մանաւանդ որ ասոնց վրայ աւելցած են այժմ հարսանեկան պսակը ու գոյնզգոյն փունջերը՝ զորս իր վերջերս կատարուած ամուսնութիւնը ընծայ բերաւ իրեն...։ Տերեւնե՛ր ու ծաղիկնե՛ր, սէ՛ր ու մեղրալուսի՛ն, ամբողջ հովուերգական շրջապատկեր մը, բնանկար մը, որքա՛ն հեռու և տարբեր պատերազմին արհաւիրքին տեսիլներէն...։ Ա՛հ, այո՛, Ամերիկան չէզո՛ք է մինչև իր ծուծը, չէզո՛ք մինչև իր օրէնսդէտ ու նոր-փեսայ նախագահին խաղաղասէր ու սիրաթաթախ հոգւոյն խորը...։

Ու մինչ Վիլսըն կը քնանայ, չէզոքութեան իր մեծ երազին անձնատուր, Գերմանները կը գործեն, իրենց սովորութեան համեմատ...։ Որովհետեւ այս ժողովուրդը եթէ չգործէ, չապրիր. Տէքարթի ծանօթ խօսքը՝ «կը մտածեմ, ուրեմն կ՚ապրիմ», իրենք սապէս փոխած են, «Կը գօrծենք, ուrեմն կ՚ապrինք»։ Հոգ չէ թէ աւեր գործեն, չարիք գործեն. հոգ չէ թէ ապրելու համար, մեռցնեն. կը գործեն կոր, ասիկա կը բաւէ իրենց։

Գերմանները ուրեմն կը գործեն, գործել Ամերիկայի դէմ. բայց այս անգամ, որպէսզի չի խանգարեն նախագահին հանգիստը, ծովու վրայ չէ որ կը գործեն, այլ ցամաքի վրայ, նոյն իսկ ամերիկեան հողին վրայ։ Ըրածնին ծովահէնութիւն չէ, քանի որ անիկա, ըստ Վիլսընի, արգիլուած է եղեր միջազգային օրէնքներէն. այլ հրձիգութիւն, ռմբաձգութիւն...։ Ասիկա ընելու համար պէտք չի կայ գերմանական դրօշակ պարզելու, ինչ որ պաշտօնական գոյն մը կուտայ կատարուած եղեռնին, և պատճառ՝ դիւանագիտական անհաճոյ վէճերու։

Ի՞նչ էր Գերմանացիներու հետապնդած նպատակը՝ շոգենաւներ ընկղմելով։ Արգիլել որ Ամերիկայէն ռազմամթերք ու պատերազմական իրեղէն չերթայ Դաշնակիցներուն։ Միթէ այս նպատակը աւելի դիւրաւ և արմատական կերպով կարելի՞ չէ իրագործել՝ հրդեհելով, օդը հանելով Դաշնակիցներուն համար ռազմամթերք ու թնդանօթ շինող ֆաբրիքաները...։ Ասոր կ՚ըսեն չարիքը արմատէն կարել փրցնել։

Ու Գերմանները գործի վրայ են. Շաբաթ չանցնիր որ լուրը չառնենք կրակի և ռումբի միջոցաւ փճացուցուած ահագին գործատուներու...։ Եւ Վիլսըն կը շարունակէ քնանալ, ու ամերիկ. մամուլն և հանրային կարծիքն ալ՝ կըցածնուն չափ զայրանալ ու փրփրել, ինչ որ իրենց սիրական ու անվնաս մարզանքն է պատերազմին սկիզբէն ի վեր։ Իսկ ոստիկանութի՞ւնը։ Ան ալ կը շարունակէ յանցաւորները չի գտնալ...։

Եւ ըսե՛լ թէ Ամերիկա մեծահռչակ Նիք Քարթըրի, անբաղդատելի ոստիկանին, Լըքոքի և Շէրլօք Հոլմսի մեծանուն մրցակցին հայրենի՛քն է։

Ինչպէ՞ս կ՚ըլլայ որ այս հանճարեղ տէքէքթիվը, որուն աչքերէն բան չէր վրիպէր, որուն հուժկու ձեռքերէն ոճրագործ չէր փախէր, անկարող կը յայտնուի ամերիկ. ճարտարարուեստը սարսափի մատնող ոճրագործները երեւան հանելու։

Ու ահռելի կասկած մը ծայր կուտայ միտքիս մէջ։

Արդեօ՛ք, կը հարցնեմ անձկութեամբ, արդեօք Նիք Քարթըր գերմանական ծագումէ՞ է...։

Ու ասոր պատասխանը դեռ չի տուած, ուրիշ կասկած մը եւս կը ծնի միտքիս մէջ, նոյնքան ահռելի։

Արդեօք գերմանական դրամը այս մեծ ոստիկա՞նն ալ յաջողեցաւ կաշառել...։

Ա՜հ, ամէն ինչ կարելի է, ամէն ինչ, բաց ի ամերիկեան անբացատրելի հեղգութեան թօթափումէն։

Մ. Ս. ԿԻՒՐՃԵԱՆ

ԹԷ ԻՆՉ ՊԻՏԻ ԸՍԷՐ ԱՆ

«Յաւիտեա՛ն անէծք այն դէպքերուն կամ այն պարագաներուն որ ատելութեան այդ կրակը բանկցուցին ձեր մէջ իրարու դէմ։

«Հաւանական է որ մեղքը ձերը չէ, այլ չար սատանային։ Այո՛, չար սատանային հնարքներուն գոյութեան պէտք է հաւատալ։ Չար սատանան խելք մտքէ չանցած միջոցներ ունի զոր գիտէ գործածել իր չարահնար նպատակներուն համար։ Անիկա նոյն իսկ մարդուն սրտին ու հոգւոյն մէջէն կը հանէ զէնքերը զոր անոր դէմ կը կիրարկէ։ Մեր ձիրքերը, մեր տկարութիւնները, մեր ազնուութիւնները, մեր անուշադրութիւնները, մեր վրիպանքները նոյնքան նետեր են որոնց թիրախը մենք իսկ ենք։ Եւ չար սատանան փողոցին անկիւնին դարանակալ սպասող աւազակն ու սրիկան ալ է. մեզի յանկարծակիի կը բերէ։ Փորձութեան մէջ կիյնանք՝ առանց գիտնալու թէ ինչպէս. կ՚անդոսնենք ի՛նչ որ առաջ կը յարգէինք՝ առանց պատճառը ճանչնալու. կը զրպարտենք, մեր ճղճիմ մէկ կիրքին յագուրդ տալու համար, անձե՛ր որոնց համար սէր, մեծարանք, համակրութիւն ունէինք միայն՝ առանց կարենալու հասկնալ թէ ի՛նչպէս կրցանք այն աստիճան ցածնալ։ Չար սատանան ամէն ժամանակ ձեռքին մէջ պատրաստ պատուան մը ունի, զոր ճահուոր վայրկեանին գիտէ փաթթել մեր աչքերուն, և կը գայթինք և կ՚առնենք քայլեր որ մեզի մեր երթալ չուզած ճամբաներէն կը տանին։ Զարմանալի՛ բան. վայրկեաններ կ՚ունենանք յորս մենք ալ կը զարմանանք թէ ինչո՛ւ և ի՛նչպէս այսչափ խենթ ենք. կը զարմանանք, վասն զի բնաւ միտքերնուս չանցուցինք որ ան է, չար սատանան, որ մեզի այդ վիճակին մէջ դրաւ։

«Եղբայրներս, ինչ դասակարգի, ինչ դիրքի, ինչ պաշտօնի որ ալ պատկանիք,

ձեզի է որ կ'ուղղեմ այս խօսքերս. ձեզի որ չկամութեան, ոխի, մախանքի, ողբանուաղէտ արհամարհանքի, դատափետելու հակամէտ ազգմունքներու գիրկերը դարձեր էք։ Դարձեալ կ'ըսեմ, յանցանքը ձերը չէ։ Դուք շատ անգամ հասարակութեան լուսաւորիչ առաջնորդներն էք։ դուք ձեր բանով, ձեր գրիչով, ձեր օրինակով, ձեր հայրենասէր եռանդով, ձեր անկաշառ արդարամտութեամբ, ձեր համայնքին բերև խրատ ծառայող անձնուրութիւններ էք։ Ուխտուածներն էք դուք ազգին ազատագրութեան։ Ձեր սիրտը կ'արիւնի ամէն մէկ հարուածի զոր մեր ժամանակներու մարդ-պատուհասները, պատուհաս-պարագաները կը գահեն մեր ազգին գլխուն։ Դուք աստուները երբ կ'արթննաք, ձեր աւելի կամ պակաս հեռուն տանջուող, չարչարուող, դժոխային տուայտանքներով մահացող հայրենակիցներուն նսեհին վրայ տեսնըւած գէշ երազներ կը յիշէք. ու կը սըրդողիք կեանքին դէմ, զոր առաջ, դեռ այս բաները չեղած, երջանկութեան և յոյսի սրտատրոփումներով կը յայգորէիք երբ աչուըներնիդ կը բանայիք նորաբուխ տուընջեան պայծառութեանը, և վարդեր կը տեսնէիք հորիզոնին արշալուսային երանգներուն մէջ, որոնց մէջ հիմա արիւն կը նշմարէք։

«Ժամանակները դառնաղէտ են, և զարհուրելի։ Մեր գոյութեան մէջ, թէպէտ շատ անսոր, կը պատահին կացութիւններ ուր մարդս անհրաժեշտ է որ մոռնայ, մոռնայ նոյն իսկ ամենաբուռն կիրքերը, ամենակարեւոր զգացումները, անձնատուր ըլլալու համար միակ կիրքի մը, միակ զգացման մը. ազգովին փրկութեան ճիգի կամ մեծ վրէժի զգացումը։ Մեր ցեղը բնաջինջ ընել կ'ուզեն. կ'ուզեն աւրել մեր անունը կենդանի ցեղերուն գպրութեան մէջ. կ'ուզեն մեզի մեռցնել։ Վայրկեանը ճարտափելի է ամէն հայու համար, ու դուք հայերուն ընտրանին, կը յամենաք ու կը յամառիք ձեր անձնական հակակրութիւններուն մէջ...։ Անպատուղ կը մնան ձեզի աքրողներուն ջանքերը մոռցնելու համար ձեզի ձեր անձնական հաշիւները։ Լալու բան. Թշնամին ձեզի կը մեռցնէ, և դուք իրարու մահուան կը բաղձաք։

«Դարձէ՛ք, դարձէ՛ք ետ, եղբայրներ, այդ ճամբան անել է. այդ ճամբան ձեզի ձեր հոգւոյն խաղաղութեան չէ որ կը տանի։ Հոգւոյ խաղաղութիւնը, այդ պատուականագոյն վիճակը յարաբերականապէս, պիտի գտնաք դուք ամեն ժամանակէ աւելի համախորհուրդ, համակարիք, միասիրտ, միասին ըլլալու մէջ։ Իրարու դէմ քէն ըրած, պառակտած, մահու չափ ատելութեամբ իրարու դէմ բորբոքած հատուածները նոյն ազգին' ջնջեցին իրենց կուրծքին տակ ամեն ուծացում, ամեն ոխ, միանալու համար հասարակաց թշնամւոյն դէմ. այս կ'ըսէ մեզի պատմութիւնը։ Եւ դուք, սիրելինե՛ր...։

«Բաց աստի, դուք հզօր պատճառներ, գերագոյն պարտականութիւններ ունիք սիրոյ և օտար վլէժի ճերմակ ու հրագոյն դրօշակին տակ համախմբուելու։ Դուք օրինակ-առաջնորդներ ունիք որ, անտեղիտալի կերպով աստուածային իրենց բանին, իրենց մեղրածորան յորդորներուն, իրենց արտասուայոյզ կսկուածքներուն բալասանը կը բերեն ձեր դառնացած ծոցին։ Տեսէ՛ք, դուք ձերիններուն զուրգուրանքովը խանդաղատուող, դուք ձեր քաջարի հայրենակիցներուն խիզախ վարմունքին հիացումը կրող, դուք ձեր անվեհեր դիւցազներուն պաշտամունքովը լցուած օտարական սիրտեր ունիք ձեր աչքերուն տակ։ Դուք Մուսա լերան յերազել տուող ողջակէզին վերջը, Ոսկեբերանի առանձնանալով աղօթած մատուռին մօտերը, Պոզոսի և Բառնաբասի քարոզած ճամբաներուն մերձակայքը' վատութիւններու ամենէն սեւին հանդէպ իրենց կեանքին պատարագը չակարկող ձեր աքենակիցներուն խորոխտ ընդվզումէն յետոյ, Ֆրանսական և անգլիական յածուորակներուն զմայլելի ու քաջարի նաւազները ունիք, որ ալիքներէն զահանդած ձեր քոյրերը խարակներէն խլելով առ... փրկութեան տարին, դուք Լազարէի կազմոյին տակ' պատկառելի կղերական մը պատկառոտ օտար բարեկամներու խումբի մը առջև մատուցած բաչօթեան պատարագը ունիք. դուք Օր. Րաւրլը ունիք, դուք Պ. Հօրնպլօըը ունիք, դուք Տիկին Էլկուսը ունիք։

«Տիկին Էլկուսը....։

«Ո՛վ ոսկի ճառագայթ երկինքին, դուն որ այդ տեսարանին վկայ եղար, դուն որ այդ չուշան հոգիները տեսար մեր ակամայ վտարանդիներուն տառապանքին վրայ խոնարհած, ի՞նչպէս խիղճ չես ըներ, խիղճ չըրիր լուսաւորել միւս գեհենի տեսարանները։ Ջէ՞ որ դուն յօրինուեցար ձիւնախաղաղ հանդարտութիններուն, յաւիտենական սպիտակութիւններուն և մաքրութիւններուն վըրայ հանգչելու, ծիածաններ յօրինելով ամպածածուկ լուսաշարժերուն անհպելիութիւններուն մէջ։

«Բայց ոչ, ի՞նչ կ'ըսեմ, Ամենակալը լոյսին հետ մէկտեղ կեանքը ցանեց անջրպետին գունդերուն մէջ. և հոս, ինչպէս նաև գուցէ բացակայ կենդանութիւններու մէջ որ մեզի անծանօթ են, մարդիկ, որ կ'ապրին, լոյսը խաւարէ կը փոխարկեն և կեանքը մեռելութեան վերածելու կարող կ'ըլլան։ Ապրե՛լ, կլլել զրացին։ Ապրե՛լ, շրջակայ էակները ջնջել, անհետացնել։ Ապրե՛լ, նուաստանալ, ցածնալ, սեւնալ։ Եւ արդէն, ո՞չ ապաքէն մանուկին հոգին ճերմակ է' մինչև որ մարդ ըլլայ, մինչև որ ապրելու մէջ յամենայ. և ահա շատ անգամ, ո՜հ շատ անգամ, սպիտակութիւնը հետզհետէ կը խամրի, կը թօշնի, կ'եղծանի, կ'ապականի. ինչ որ քաղցրութիւն էր լեղի կը դառնայ, ինչ որ վարդ էր դաղ կ'ըլլայ, ինչ որ պայծառութիւն' մութ, ինչ որ անկեղծութիւն' խարդաւանանք, ինչ որ հրեշտակ' դեւ։

«Ամենակարող Տէ՛ր տիեզերքին, չուչան էութիւններ ստեղծեցիր դուն։ Մարդկային էակներ յօրինեցիր, որոնց տեսիլը կ'սփոփէ, կը զուարթացնէ, կը սրբէ։ Անոնց նայելով, թշուառը, չարչարուածը երջանկութեան հովի մը անցնիլը կ'զգայ իր քրտնած մազերուն մէջէն. զանոնք տեսնելով, մեր լանջքին տակ թարթափիլը կ'զգանք իրար անցան թռչունի մը, մեր վշտակոծ սրտին, թեւաբախումներուն։ Կը կարծենք վարագուրին ետին քնացող անձնազոհ Աստուծոյ մը պատարագին ներկայ գտնուիլ. և կը թուի մեզի թէ բարի ըլլալն է միակ երանութիւնը հոս. թէ առանց սիրոյ, առանց ներման, տարաբախտ է մարդս. թէ առանց գթութեան, դատապարտուած գերի մըն է ան. գերի մը որ վերջին վայրկեանին անգթութեանը կը սպասէ անհամբերութեամբ' արձակուելու ազատուելու համար։

«Ցօրինեցիր այդ ձիւնաթոյր չուշան հոգիները, և գրիր զանոնք պահարաններու մէջ որ մաքրութեամբ, փափկութեամբ և քնքուշութեամբ օծուած են, որ խունկ կը բուրեն, ու ատաչխ ու զըմուռս։ Բայց ինչո՞ւ անոնց քովը, անոնց մէջտեղը դրիր ուրիշներ ալ որ իրենց նմաններուն գոյութիւնը կը թունաւորեն, որ ժանտ փուշն են վիթխարի' որուն սայրին մէկ թեթև հպումը կ'ըսեն թէ վայրկենական սատակում կ'առթէ, ինչո՞ւ ըրկեցիր Սարդանապաղը, և Հելիոգաբալը, և Ներոնը, և Կալիգուլան, և Համիտը, և Վիլհելմը, մարդկային արեան ծարաւի ննդամէտ և չարաչուք այդ մարդոցը....։

. . . .

«Եղբայրներս, վայրկեանը անուլի է. մոռցէք ձեր ատելութիւնը. չարայուշ ըլլալը տխուր է ու սգաւոր. իսկ ներումը, իսկ անյիշաչարութիւն կը զուարթացնէ, կ'սփոփէ, կը մխիթարէ, և երկնային է։ Երկինքին մօտեցէք։

«Մի՛ մոռնաք Տիկ. Էլկուսը, և պահ մը երեւակայեցէք թէ ի՛նչ պիտի ըլլար արգահատանքով խառն ապշութեան և զառն պատրանաթափումի այն սարսուռը և զունաթափումը զոր պիտի ունենար, եթէ գիտնար որ...։»

* *

Առանք և տակաւին առանց նման կարգ մը բաներ պիտի ըսէր մեզի ան, եթէ դեռ մեր մէջը ըլլար։

Ց. ՍԵԹԵԱՆ

ԱՐԵՒ Եգիպտոսի միակ հայաթերթն է որ օրը օրին կը հրատարակէ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ կեանքն ու գործը:

ՄԻ ԶԲԱՂԵՑՆԷՔ

Արտատպելով «Մշակ»ի խմբագրականին հետագայ գրութիւնը' մեր նպատակն է ցոյց տալ թէ ո՛րն է այն խնդիրը որ Ճերկայիս Կովկասահայութիւնը ամենէն աւելի կ'զբաղեցնէ։

Մեր աշխատակից Գ. Շիրվանզադէն կամենալով հերքել Գ. Մինաս Բերբերեանի յօդուածի այն մասը, ուր ակնարկ կայ և իրա' Շիրվանզադէի համար, թէ նա է եղել առաջինը աւտոնոմիայի հարց յարուցանողը «Մշակ»ի մէջ, տպել է մի յօդուած ... թերթի մէջ, ուր տըպված է և Մինաս Բերբերեանի յօդուածը, ինքն էլ, դժբաղդաբար, լուսաբանելով հարցը ոչ բոլորովին ճշգրիտ և օբյեկտիվ կերպով։

«Դատեցէք, բայց մի դատապարտէք»— այս վերնագիրն է կրում Շիրվանզադէի յօդուածը, որի մէջ նա թէև մի կողմից խոստովանում է, որ Հայկական Բիւրոյի գործունէութեան մէջ սըխալներ շատ են եղել և կան, բայց միւս կողմից տքնում է մեղմացուցիչ հանգամանքներ գտնել և ասում է, թէ «իր կողմից աներաժեշտութիւն կը լինի այդ սխալները բարձրացնել պատմական յանցանքի աստիճանին» և թէ «սխալներ չէ գործում նա, ով ոչինչ չէ անում»։

Թուգէ Շիրվանզադէն ինքն էլ որոշ ժամանակ մասնակցած լինելով Բիւրոյի գործունէութեան' զգում է պահանջ որոշ չափով արդարացնել և իրան. դա բնական զգացումն է։ Բայց չենք կարող ըընաւ հաշտուել Նրա այն կարծիքի հետ, թէ եթէ նոյն իսկ սխալներ են գործված ժամանակ չէ այժմ այդ սխալների քննութեամբ զբաղվել, որովհետև, ասում է մեր յարգելի աշխատակիցը, «չէ կարելի վէճ յարուցանել այն ժամանակ, երբ տանը հրդեհը դեռ չարունակվում է և դրանով կարող է մոռացվել և իսկական յանցաւորը»։

...ախ, ուրեմն, կայ իսկական յանցաւոր։ Արդ' ո՞վ է նա։ Եթէ այժմ մենք չիմանանք այդ իսկական յանցաւորի անունը, էլ ե՞րբ կարող ենք իմանալ. չէ՞ որ դա էլ կարող է մոռացվել։

Երկրորդ, թող Շիրվանզադէն ի նըկատի ունենայ այն գեղեցիկ օրինակը, որ հէնց այս րոպէին տուեց Ֆրանսիական մինիստրութիւնը. սա, նկատելով որ պարլամէնտը կամ Ֆրանսիական ժողովուրդը նախկին լիակատար վստահութիւնը չունի դէպ իրան' մինիստր Դելկասէի գործած մի սխալի համար, անմիջապէս հրաժարական տուեց, որպէսզի կազմվի մի այնպիսի մինիստրութիւն, որ կարողանայ վայելել երկրի և ժողովրդի ամբողջ վստահութիւնը։ Տեսնո՞ւմ էք ինչպէս են գործում քաղաքակիրթ և ազնիւ մարդիկ. նկատելով անվստահութեան մի ամենափոքր նշոյլ անգամ, կատարված մի փոքր սխալի համար, նրանք իսկոյն հրաժարվում են և իրանց տեղը զիջում այլոց, որովհետև նրանց մէջ ամենից առաջ խօսում է մաքուր, բարձր հայրենասիրութիւնը, այլ ոչ կուսակցական գծուծ շահը։ Եւ սակայն, եթէ հետեւելու լինենք Շիրվանզադէի խորհրդին, Ֆրանսիական մինիստրները չէ պէտք է այդ քայլը անէին կամ վէճ յարուցանէին, քանի որ տանը հրդեհ կայ. և մի՞թէ պատերազմը հրդեհից փոքր է։ Այժմ տեսնենք, թէ ինչպէս են վարվում մեզ մօտ։

... իրողութիւնն այն է, որ առաջ է եկել մի սոսկալի աղէտ, 800,000 հայերի կոտորած այն ժամանակ, երբ պատասխանատու և գործողի դերումն է եղել մի մարմին, Բիւրօ, որ կազմված է եղել որոշ անձերից, որ չէ թոյլատրել իր կազմի մէջ որոշ և տարբեր հոսանքների ներկայացուցիչներին։ Այսօր, ձիշդ թէ սխալ, բայց հասարակական եթէ ոչ ամբողջ կարծիքը, յամենայն դէպս մի որոշ մասը այդ մարմնի գործիչներին է համարում պատճառ այդ աղէտի։

Եւ նկատեցէք, ոչ թէ անձնական կամաւորներն են նկատվում պատճառ այդ սոսկալի աղէտի, այլ կամաւորական շարժումը ղեկավարող մարմնի և անձանց գործիչները։ Ուրիշ ... մարդիկ, նկատելով որ այդպիսի մի նախապաշարումն կամ կարծիք, թէկուզ սխալ, կայ իրանց դէմ, վայրկենապէս հրաժարական կը տային, որպէսզի այն մարմինը, որ պէտք է գործէ, կարողանայ նորից վայելել ժողովրդի լիակատար վստահութիւնը։ Բայց ինչպէ՞ս վարվեցին մեր բիւրոյականները։ Նրանք ... չարունակում են նախկին գործելակերպը։ Եւ ինչո՞ւ են այդպէս վարվում. որովհետև գիտեն—և Շիրվանզադէի օրինակը լաւ ապացոյց է— որ մեր մէջ գտնվում են մարդիկ, որոնք այս և այն նկատումով աշխատում են արդարացնել յանցաւորներին կամ չքմեղացնել նրանց։

Ահա ինչն է ցաւալին, ահա ինչն է ափսոսալին որ մենք, մեր իրականութեան մէջ, ամէն մի յանցանքի, սխալի վրա նայում ենք շատ թեթև աչքով։ Եւ դրանով գործում ենք մեծ սխալ, որովհետև, եթէ, արդարև, Բիւրոյի գործելակերպը սխալ է եղել, պէտք է վայրկեան առաջ զինաթափ անել նրան որ այլեւս չը շարունակէ։

(Մշակ) Հ. Ա.

ԿԻԼԻԿԵՑԻՆԵՐԸ ԲՈՐ-ՍԱՅԻՏԻ ՄԷՋ

(Սեփական թղթակցութիւն)

Նոյ. 1, 1915

Ցուրտ ու տխուր չաքաթով մը կը սկսինք։ Կատաղի հով մը կը փչէ, ձըմրան յանկարծական յայտնութիւնն մը' զօրաւոր տեսակէն։ Ծովը զարհուրելի կերպով մոլեգնած է. խանալի հանգարտ ջուրերն ալ ըմբոստացեր են։ Բեմքի բնակիչները շատ չեն սխալ ժեր օդի այս մեծ փոփոխութենէն. փչող ցուրտ հովը չէ որ կը նեղէ զանոնք այնքան' որքան փոշիի ամպերը որով կը լեցուին իրենց վրանները։ Իրիկուան դէմ անձրեւի կաթիլները մը։ Աղէկ նշան է. գոնէ հովը կը դադրի։ Ու ահա կէս-գիշերին տեղատարափ անձրև մըն է կ'իջնայ որ կը տեւէ մինչեւ լոյս։ Քնանալ կարելի չէ այլեւս. արդեօ՞ք ինչպէս կը չարչրկուին խեղճերը իրենց վրաններուն տակ։ Ջուրերուն մէջ մնացին անպատճառ...։ Առտուն, ուրախութեամբ կ'առուգենք թէ անձրևը վրաններէն ներս չէ անցած, բայց ամէնքը առանց բացառութեան կը հաստատեն թէ, «գիշերը աղէ՛կ մը մսեցանք։»

Այսօր դարձեալ ընդհատաբար անձրեւեց. երկինքը կարծես պարզուելիք չունի. ան կորանցուցեր է իր պայծառութիւնը։ Ցուրտէն գեղնած, գունատած դէմքերուն նման' խանալի ջուրերն ալ գոյն փոխեր են. գորշ ու պղտոր։

— Ձմրան գալուստով, Կարի Արհեստանոցի մեքենաները բացառիկ ճիգ մը եւ ընելու կը դատապարտուին։ Ցուրտը վերջնականապէս չկոխած, պէտք է գոնէ ձեռք մը տաքուկ հագուստ չունեցող չի մնայ։ Երկու նոր մեքենաներ եւ յանձնուեցան երէկ Արհեստանոցին։ Սինկէրի ընկերութիւնը փոխ կուտայ անոնք գործածելու համար։ Վաղը հինգ հատ եւ կ'ստանանք Rev. S. Trowbridgeի կողմէ։ Սա պատուական Ամերիկացին մեր գաղթականներուն համար մատուցած թանկագին ծառայութիւններն ուրինչով կարելի է փոխարինել, այնքա՛ն վեր են անոնք գնահատումէ։ Պարոն Թրօպրիճ կ'երեւայ մեր Սուէտիայի եղբայրները մօտէն ճանչցած ըլլալուն համար է որ, այնքա՛ն մեծ նուիրումով մը ջանք չի խնայեր օրէ օր նորանոր օգնութիւն հայթայթելու իր միլիոնատէր պատուական հայրենակիցներէն։ Անկեղծ ըլլալու համար, սակայն, մեր Սուէտիայի քաջերն ու անոնց կորիւններն ալ ամէն հոգածութեան արժանի են։ Զանոնք մօտէն ճանչցող մը տարբեր կերպով մը կը կապուի անոնց. հիացումի ու համակրութեան խառն զօրաւոր կապերով։

— Ամերիկայէն նամակներ մեծ անհամբերութեամբ կ'սպասուին։ Վերջերս առանք թէեւ քիչ մը ցանցառ, բայց եկածներն ալ սովորականէն ծանր են. ծանր կշիռքով, ծանր' պարունակութիւնով, մեծ մասամբ սպառնալագրուած։ Վերջապէս մեր գաղթականներուն ամէնքն ալ անբաղդներ չեն. բայց կարելի չէ ըսել թէ իրենց ազգականներէն գրամ ստացողներ'ն են բաղդաւորները, թէ Ամերիկա մեկնելու հրաւէր ընդունողները։ Տարօրինակ խառնուածքի մարդիկ են սա Սուէտիացիները։ Քիչե՛ր տեսած եմ այսքան հոգւով մարմնով իրենց հայրենի հողին ու ջուրին փարած։

— Վաղը առաջին մեկնումը կ'ունենանք Ամերիկա գացողներու. Սէքլէմեան և Եղիաբեան ընտանիքները, թիւով 16 հոգի, որոնցմէ զատ 22 հոգի ալ Ամերիկա կը գտնուին, ամբողջ 38 շառաւիղները ուխտանամեայ մայր Սէքլէմեանին, որ մեկնողներուն մէջ կը գտնուի, ողջ առողջ, իր 60ամեայ զաւակէն աւելի երիտասարդ։ Ահա՛ թէ ինչ կ'ըսէ ան, ամենուն կողմէ իր առողջութեան մասին յայտնուած հիացումին ի պատասխան. «Մեր երկրին օդն ու ջուրն է պատճառը այսքան առողջ մնալուս ու երկար ապրելուս»։ Հայրենի հողի, ջուրի ու ջուրի ի՛նչ սրբազան պաշտամունք (*)

— «Միսուան» վարժարանը երեք ուսուցչուհի կը կորսնցնէ յիշուած երկու ընտանիքներուն մեկնումովը, երեք շնորհալի զնտասի օրիորդներ, — Օրդ.ք Նըւարդ և Աստղ Եղիաբեան ու Եղիսաբէթ Սէքլէմեան — որոնք մասնաւոր յիշատակութեան արժանի են։ Կ'իմանանք թէ հեռագրաւ տեղեկագրուած է ասոնց մեկնումը Հ. Բ. Ը. Միութեան կեդրոնին, այս պատուական օրիորդներուն զգալի պակասը լրացնելու միջոցներ ձեռք առնուելու համար։

— Ո՛չ Գահիրէ իր Ազգ. Սրահով և ո՛չ ալ Աղեքսանդրիա իր Երիտասարդաց Միութիւնով պարծենալու իրաւունք ունին, քանի որ Հայկական Բանակատեղին ալ իր Ազգային Լսարանը ունի հիմա, որուն բացումը կատարուեցաւ նախորդ կիրակի։ Լսարանին ղեկավարութիւնը յանձնուած է համակրելի պատուելի Տիգրան Անդրէասեանի, ու անոր արդիւնաւորութեանը նպաստող գործօն անդամներէն պէտք է յիշել Պ. Պ. Մովսէս Տէր Գալստեան, Յարէթ Իսքէնտէրեան, Գեղարդ Շարաեան, Սերովբէ Տէր Յարութիւնեան են, Բեմքին զարգացած երիտասարդներէն խմբակ մը։ Ամէն գովեստի արժանի է լսարանին մասնաւոր կուսակցական հիմարկութիւն մը չըլլալը։ Բացման երեկոյթին առեղծխօսած է Պատ. Տ. Անդրէասեան, նիւթ ունենալով «Ազգերու առաջդիմութիւնը»։ Ջուծակի վրայ նուագած է Պարոն Մ. Սիրականեան։

— Երբ մէկ կողմէ արհեստներու բարգաւաճումովը Բեմքին մէջ, կը յուսացուի սնունդի անբաւականութեան հարցը լուծել, միւս կողմէ անհուն բերկրութեամբ կ'արձանագրենք նոր կարեւոր նուիրատուութիւն մը, դարձեալ Rev. S. Trowbridgeի միջոցաւ։ Այսօրուընէ սկսեալ, 250 մանուկներու, 1էն 5 տարեկան, մասնաւոր ճաշ կը տրուի, Ամերիկեան Որլիթ Ֆրենտ ծախքով։ Այս ճաշը Կարմիր-Խաչի տկարակազմներու խոհանոցէն պիտի տրուի, որով նոյն խոհանոցէն նախապէս կերակրուող 100 չափահասներու և 50 մանուկներու վրայ աւելցնելով նոր 250ը, կը տեսնենք որ այս կերպով 400 հոգիի սնունդի խարուսքում մը ապահովուած կ'ըլլայ զարմանալապէս։ Գ. Թ.

ՏԵՂԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԱՆԳԼ. ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻՆ ՀԱՄԱՐ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՆՊԱՍՏԸ

Մամլոյ գիւանէն 3 գնկա. թուականով ստացանք հետեւեալ հաղորդագրութիւնը.

Ն. Վ. Բարձր Քօմիսէրը հաճոյքով կը ծանուցանէ թէ ի նպաստ Բրիտ. Կարմիր Խաչին և Սբ. Յովհաննէսի կարգին կազմակերպուած «Մեր Օրը»ին առթիւ Եգիպտոսի մէջ հաւաքուած հանգանակութիւնը յանգած է Ե. Ո. 112,534.001է (Ա. Ո. 115,347-7-0) ոչ պակաս գումարի մը։ Սըր Հ. Մաք Մահոն բարեբաղդ է

(*) Այս երկու ընտանիքներուն Ամերիկա մեկնումին առիթով համակրութեան նոր ցոյցի մը առարկայ կ'ըլլան մեր գաղթականները։ Ռուսիկանապես Կրանք պէյ ծրի «բասթօն» կուտայ իրենց, ու խտալական ճիպասորը ծրի «վիզէ» ընել կը խոստանայ։

այս առթիւ իր՝ ինչպէս նաեւ Բրիտ. Կարմիր Խաչի ընկերութեան՝ սրտագին շնորհակալութիւնները յայտնելու այն բոլոր հասարակութեանց եւ անձերուն որոնք իրենց նուիրատուութիւններով կամ աջակցութեամբ օգնեցին այս փառաւոր արդիւնքին: Ն. Վ.ը խորապէս զգածուեցաւ Եգիպտացի ժողովրդին իր կոչին տուած առատաձեռն եւ սրտաբուխ ոգւով պատասխանէն, եւ իր այս գոհունակութիւնը պիտի բաժնուի ոչ միայն Եգիպտոսի Բրիտ. գաղութին՝ այլ Մեծն-Բրիտանիոյ բոլոր մասերուն մէջ: Վիրաւոր կամ հիւանդ զինուորներուն եւ նաւազներուն տառապանքները թեթեւցնելու համար այսպիսի առատաձեռն եղանակաւ մը Եգիպտացիներու մասնակցութիւնը՝ բացայայտօրէն կ'ապացուցանէ իրենց համակրութիւնը եւ իրենց երախտագիտական զգացումները այն քաջարի մարդկանց հանդէպ, որոնցմէ շատերը վիրաւորուած են կամ հիւանդացած Եգիպտոսի խաղաղութեան, անոր անդորրութեան եւ չէզոքութեան պաշտպանութեանը համար: Հետեւեալ ցուցակը ցոյց կ'ուտայ Եգիպտոսի քաղաքներուն եւ գաւառներուն մէջ հաւաքուած գումարներուն քանակը: Մօտ ատենէն արձանագրուողներուն անունները պարունակող մանրամասն ցուցակներ պիտի հրատարակուին, բայց անոնք այնքան ստուար են, որ պայմանաժամ մը անխուսափելի է:

Ն. Բ. Սուլթանը Ե. Ո. 500.000, Մէնուֆիէի նահանգ 14,594.513, Շարգիէյի նահանգ 8, 891.173, Ասիութի նահանգ 8,261.562, Ղարբիէյի նահանգ 8,215.855, Տագահլիայի նահանգ 7,185.850, Մինիէի նահանգ 6,367.815, Պէհերայի նահանգ 5,174.708, Ֆէյումի նահանգ 5,000.000, Կիզէի նահանգ 3.623.626, Քալուպիէյի նահանգ 3,355.273, Պէնի-Սուէֆի նահանգ 3,142.536, Կիրկէյի նահանգ 2,901.783, Քէնէհի նահանգ 2.236.600, Ասուանի նահանգ 497.705, Սուէզի կառավարչապետութիւն 287.568, Տամիէթի կառավարչապետութիւն 222.250, Ջրանցքի կառավարչապետութիւն 201.000, Բոր-Սայիտի եւ Սուէզի Ջրանցքի շրջանին 2,601.835, Գահիրէի կառավարչապետութիւն եւ զանազանք 12,444.679, Աղեքսանդրիոյ կառավարչապետութիւն 16,825.731: Համագումար Եգիպ. ոսկի 112,534 եւ 001 միլիէմ:

Զակազիկ-Իսմայիլիէ գծին կրկնութիւնը. — Եգիպտոսի Բրիտ. Զօրաց Ընդհ. Հրամանատար Զօր. Մաքսուէլի 4 դեկտ. թուականով մէկ հրամանագիրը կը յայտնէ թէ Զակազիկ-Իսմայիլիէ պետական երկաթուղւոյ գիծը անմիջականօրէն կրկնել որոշուած ըլլալով, եւ սակայն նկատելով որ անկարելի է իսկոյն արտասեփականել յիշեալ գծին անցած հողերը, Երկաթուղեաց Վարչութիւնը անմիջապէս պիտի գրաւէ այդ հողերը եւ յառաջիկային անոնց հատուցումը պիտի կատարուի համաձայն օրինաց, հաշտարար եղանակաւ մը կամ դատարանի վճռով: Այն հողատէրերը որոնք գանգատ մը ունին պէտք է գրաւորապէս իմացնեն զայն իրենց միւտիրին կամ կառավարիչին՝ մինչեւ 15 դեկտ. 1915:

Մանրամասնութիւնները թէպէտ ոչ այնքան ճշդուած, բայց կը կարծուի թէ արկածը անզգուշութեան արդիւնք եղած է: Պարաժէն դէպի Գահիրէ եկող գըծին վրայ կամուրջ մը կայ, Նեղոսին վըրայ ձգուած, որուն քով պզտիկ գետակ մը կը գտնուի, ճահճախուտ եւ բաւական խորունկ. հաւանական է թէ մթութեան եւ իր սրարշաւ ընթացքին մէջ օթոմոպիլը շեղած եւ ինկած է ճահիճին մէջ, շրջելով եւ խեղդելով իր երկու վարիչները: Մէջը գտնուող երկու ճամբորդները, անգլիացի սէրժան մը եւ իր կինը, ազատուած են, թեթեւ վէրքեր ստանալով:

Զոհերէն մէկն է Յարութիւն Պէրպէրեան՝ որդի այրի տիկ. Մ. Պէրպէրեանի, լուրջ եւ հեզիկ տասնեւինը տարեկան յաղթանդամ երիտասարդ մը, որ միակ նեցուկը եւ պաշտպանն էր իր ընտանիքին. իսկ միւսը՝ Վահրամ Փափազեան, որդի Տիրան Փափազեանի (երբեմնի խմբագիր «Հայելի» լրագրոյ՝ որ մեռած է յ'Աղեքսանդրիա), դեռ հազիւ 26 տարեկան էր. երկուքն ալ իրենց արհեստին մէջ լաւ ապագայ մը կը խոստանային:

Զոհերուն թաղումը կատարուեցաւ շաբաթ առաւօտ ժամը 11ին, Մարմնայի Հայոց Գերեզմանատան մէջ, 'ի ներկայութեան ազգականներու եւ բարեկամներու խուռն եւ յուզուած բազմութեան մը:

Ա. Գ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Հայկական ճակատէն

ՊԻԹԼԻՍԻ ԴԻՄԱՑ

Բեդրոկրատ, 4.— Կովկասի ճակատին վրայ, հալածեցինք դէպի Վարդենիս նահանջող Թուրքերը եւ հիմա Պիթլիսի դիմացն ենք: Լեռները ձիւնի թանձր խաւով մը ծածկուած են: Ռ.

Լոնտոն, 1.— Ռուսերը Եփրատի արեւել. կողմը Գալաք-Կիատօնին լեռներուն մէջ (Գըլըճ-Կէտիկ?) Թրքական յարձակումները ետ մղեցին: Մօք.

Լոնտոն, 2.— Կ'իմացուի թէ Վանայ լճին հարաւային կողմը Թուրքերու եւ Ռուսերու միջեւ բուռն ճակատամարտ մը տեղի ունեցած է: Թուրքերը ամրացեալ երկու դիրքեր լքելով նահանջած են: Ռուսերը զանոնք կը հետապնդեն:

ԴԷՊԻ ՎԱՆ

Վանի շրջանի նոր նահանգապետ փոխ-գնդապետ Ալֆրէտ Իօսիֆիչ Տերմէնը խնդրում է մեզ յայտնել ի գիտութիւն բոլոր վանեցիների, որ ցանկացողները վերադառնալ իրենց հայրենիքը՝ պէտք է իրանց հետ վերցնեն բաւականաչափ պաշար ուտելիքի, որովհետեւ ներկայումս Վանի շրջանում պաշարեղէնի մեծ պակասութիւն կայ:

—Այս օրերս Իգդիր է մեկնում հայ կամաւորներից բաղկացած այն միլիցիան, որ կազմակերպել է այդ միլիցիայի պետ Պ. Արմենակ Եկարեանը եւ որ գտնուելու է նահանգապետ Տէրմէնի հրամանատարութեան ներքոյ: Հայկական այս միլիցիայի պաշտօնն է. ինչպէս յայտարարուեց, պաշտպանել Վանի շրջանն եւ վերադարձող փախստականներին աւազակային յարձակումներից, թալանից եւ ապահովել կեանքն ու խաղաղ աշխատանքը: (Մշակ)

ԳԱՀԻՐԷԻ ՆԱԽՈՐԴ Հ. Կ. ԽԱՉԸ

Ի գիտութիւն Եգիպտոսի Պատ. Ազգայնոց կը յայտարարեմ թէ 1913ին գոյութիւն ունեցող «Հայ Կարմիր-Խաչի Գահիրէի Մասնաճիւղը», իրաւունք չունի այդ անուան տակ շարունակելու, նըկատի առնելով Պոլսոյ Կեդրոնէն հասած 6]19 Դեկտ. 1913 թուակիր գրութիւնը որը հրատարակած եմ ժամանակին «Յուսաբեր»ի 183 թիւով:

Հայ Կարմիր-Խաչի Գահիրէի Մասնաճիւղին ամբողջ գործունէութիւնն է եղած հետեւեալը.

Ա.-Թ.րդ հանգանակութենէն գոյացած (Տե՛ս Լուսաբեր-Արեւ թիւ 15, 18, 21, 25, 32 եւ Յուսաբեր թիւ 50, 64, 102, 112)	Դ. Ե. 11,655.7
Պանքօ տի Ռոմաէ տոկոս ստացուած	35.5
Համագումար՝	11,691.2
Կեդրոն ղրկուած ի Պոլիս	9750
Զանազան ծախքեր	1253.7
Կովկասի կարօտեալներուն համար Գեր. Տ. Թորգոմ եպս.ի յանձնուած	687.5
Համագումար՝	11,691.2

ՆԵՐՍԷՍ Պ. ՆԵՍՏՈՒՐԵԱՆ
Նախկին Ատենապետ Հ. Կ.-Խաչի Գահիրէի Մասնաճիւղին

18 Նոյ. 1915
Հարար

Վիճակահանութիւն ի նպաստ Բոր-Սայիտի Գաղթականաց.— Քանի մը օրէ ի վեր յոլովոյս եւրոպական թերթերը կը գրեն, եւ մենք ալ խնդրուած՝ է ծանուցանել, թէ Աղեքսանդրիոյ մէջ Հայ Տիկնանց Յանձնախումբ մը, բաղկացած Տիկնայք Բօլ Յակոբեան, Յ. Բարթող պէյ, Ա. Կամսարական, Օ. Մութոսեան պէյ, Գ. Մէրամէթճեան պէյ, Յ. Մութափօֆ, Ն. Ներսէս, Արթին Բէյլիզեան պէյ, Միքայէլ Բէյլիզեան պէյ եւ Մ. Սարգիսեանէ, կազմակերպած է վիճակահանութիւն մը, արտօնուած կառավարութենէն, իւրաքանչիւրը 10 ղրուշի 5000 տոմսերով, ի նըպաստ Բոր-Սայիտի Հայ գաղթականներուն: Տասը պարգեւներն են. Ա.՝ երկու Քրէտի Ֆօնսիէի օպլիկասիոն 1903ի. Բ. եւ Գ.՝ մէյ մէկ հատ նոյնէն, Դ. եւ Ե.՝ մէյ մէկ Քոնսամայի արծաթուղթ, եւ մնացեալները՝ արծաթեայ թէյի սպաս մը, զոյգ մը ծաղկանօթ, մէկ պարսկական գորգ եւ արձանիկներ: Այս առարկաները ցուցադրուած են Շէրիֆ փաշա ծաղկավաճառ Մուսմիի խանութը. վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի Դեկտ. 30 շաբաթ երեկոյ ժամը 5ին, Սավոյ Բալաս Հօթէլի մէջ, վերոյիշեալ Տիկնանց Յանձնախումբին հսկողութեան ներքեւ:

Մահացու արկած մը.— Հինգշաբթի գիշեր, ժամը 11ին, Պարաժի կամուրջին մօտ օթօմոպիլի ցաւալի արկած մը պատահեցաւ, որուն զոհ գացին երկու տարաբախտ հայ երիտասարդներ:

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԵՐ

Սերպիական ճակատէն

Սելանիկ, 3.— Հաւաստի աղբիւրէ հասնող լուրեր կ'իմացնեն թէ Աւստրո-Գերմանները այժմ Մանասթըր մտած եւ Աւստրիական դրօշակը պարզած են: Կ'ըսպասուի որ Պուլկարներն ալ առնուազն օր մը վերջը մուտք գործեն: Ռ.

Աթէնք, 4.— Պուլկարօ-Գերմանները Մանասթըրը գրաւեցին: «Նօվօյէ Վըրէմիա» կ'իմացնէ թէ Զօր. Մաքէնսըն սերպ գնտակէ մը վիրաւորուած է, այսուհանդերձ կարողացած է Պուլկարօ-Գերման բանակները վարել: Հ.

Աթէնք, 2.— Սերպերը որոշեցին Մանասթըրի մէջ չդիմադրել: Երկուշաբթի օր քաղաքը վերջնականապէս Պուլկարներուն թողուեցաւ: Սերպ զօրախումբին հրամանատար գնդապետ Վասիչ կիրակի առաւօտ Յունաստանի դեսպանին ծանոյց Սերպերուն առանց կըռուի քաղաքը լքելու մտադրութիւնը, անօգուտ կերպով արիւն թափելէ խուսափելու համար: Ռումանիոյ եւ Յունաստանի հիւպատոսներէն, Յունաց պատրիարքէն եւ Պուլկարաց էկզարքէն կազմուած յանձնախումբ մը անուանուեցաւ անձնատուր ըլլալու մասին Պուլկարներու հետ բանակցելու համար: Գնդապետ Վասիչ վերջին երկաթուղիով Ֆլորինա գնաց:

Սելանիկ, 3.— Սերպերը դէպի Րէզնա կը քաշուին: Հ.

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Սելանիկ, 3.— Երաշխաւորութեան խնդիրը. կայուն վիճակի մը մէջ կը մընայ: Կառավարութիւնը Դաշնակից տէրութիւնները գոհացնելու համար երկրին չէզոքութիւնը չի վտանգող լուծում մը կը փնտռէ: (Աժ. Հէլլ.)

Բարիզ, 4.— Պ. Տընի Քոչէն Հըռոմի ճամբով առաւօտուն հոս հասաւ:

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՕՏԱՐ ՆԱՒԵՐԸ ԿԸ ԳՐԱՒԷ

Պուքրէշ, 4.— (Պաշտ.) Ազգային պաշտպանութեան շահուն համար՝ իշխանութիւնները գրաւեցին ռումանական նաւահանգիստներուն մէջ գտնուող բոլոր օտար նաւերը: Ռ.

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՊԻՒՏՃԷՆ

Լոնտոն, 2.— Թուրքիոյ պիւտճէին նախագիծը կայսրութեան ծախսերը 36 միլիոն անգլ. ոսկի եւ հասոյթներն ալ 22 միլիոն անգլ. ոսկի կը գնահատէ: Ելեւմտից նախարարութիւնը կ'ընդունի թէ պատերազմական ծախսերը ամէն նախատեսութենէ գլած անցած են եւ թէ կարգադրութեան միակ միջոցն է Գերմանիայէն փոխառութիւններ կնքել:

Լոնտոն, 2.— Էնվէր փաշա Սոֆիա հասաւ եւ այցելեց պատերազմ. նախարարին: Մօք.

Արեւելեան ճակատէն

Լոնտոն, 2.— Կը հաստատուի թէ Ռուսերը Վոլոկորայի (?) տիրած են, հաւանական է որ Չէրնովիցն ալ ձեռուընին ինկած ըլլայ: Միւս կողմէ Գերման պաշտ. զեկոյց մը կը հաստատէ Ռուսերուն Կալիցիոյ մէջ ունեցած գործունէութիւնը եւ յառաջացումները: Մօք.

Ձիւրիխ, 3.— Զրոյց կը շրջի թէ Ռուսերուն Կալիցիոյ մէջ պատրաստած զօրաւոր յարձակողականին պատճառաւ Գերման կարեւոր ոյժ մը Պալքաններէն քաշուած եւ հարաւ-արեւել. ճակատին վրայ ղրկուած է: Ռ.

Բեթրոկրատ, 4.— (Պաշտ.) Ռուսական հրետանին շատ ծանր կորուստներ պատճառեց թշնամիին Սէմքիի մէջ, Սթիրի ձախ եզերքին վրայ: Թշնամին անկարգ կերպով փախաւ: Ռ.

Արեւմտեան ճակատէն

Բարիզ, 2.— Զօր. Ժոֆր Ֆրանսայի ազգ. բանակներուն վերին հրամանատար անուանուեցաւ: Այս տիտղոսին մաս կը կազմէ Պալքանեան բանակներուն եւ ընդհանրապէս բոլոր ֆրանս. ուժերուն հրամանատարութիւնը, բացի գաղթային նախարարութեան պատկանող բանակներէն: Ռ.

Բարիզ, 5.— Օրուան ընթացքին հրետանիի գործողութիւնները երկուստեք աւելի բուռն եղան: Պէլճիքայի մէջ մեր հրետանին արդիւնաւոր ռմբակոծութիւններ կատարեց Հէթսասի շրջանին հաղորդակցութեան խրամներուն վրայ ուր թշնամի զինուորներու շարժումներ կընշմարուէին: Արդուայի մէջ, մեր մարտկոցները եռանդեամբ պատասխանեցին Բրասիէի եւ Լօօսի հարաւ-արեւմտ. մեր կրկնակ խրամներուն վրայ կատարուած բուռն ռմբակոծութեան: Արասի վրայ մէկ քանի հրդեհիչ ռումբեր, առանց վնասի: Սոմի եւ Ուազի մէջտեղ՝ մեր խրամային գործիքները Հէրպէքուրի հիւսիսակողմին մէջ թշնամի կայաններ քանդեցին, եւ Թիլոլոյի առջեւ կամարի տակ զարանուած գնդացիրներու ապաստանարան մը: Ականներու կռիւը կը շարունակուի ի նըպաստ մեզի Ֆրիզէ շրջանին մէջ, Սէն-Մառի անտառին եւ Թրաս-լը-Վալի արեւել. կողմը, եւ Էբարժի մէջ Մէօզի բարձունքներուն վրայ: Հ.

ՃԱՊՈՆ

Թօքիօ, 2.— Տիէթի բացման պահուն Միքատօն իր ճառին մէջ ըսաւ թէ Ճապոնի եւ Մեծն Բրիտանիոյ միութիւնը եւ Ռուսիոյ եւ Ֆրանսայի հետ ունեցած համաձայնութիւնը աւելի մտերմական ըլլալու ճամբուն մէջն են: Ռ.

Իտալական ճակատէն

Հռոմ, 4.— (Պաշտ.) Մեր Մոնթէ-Բիանօյի դիրքերէն բուռն ռմբակոծութիւններ Իզոնցոյի վրայ Օսլավայի արեւել. կողմը եւ Մոնթէ Սան Միքէլէի հիւսիսակողմը բազմաթիւ յարձակումներ ետ մղեցինք: Հ.

ԾՈՎՈՒՆ ՎՐԱՅ

Լոնտոն, 3.— Յունական «Զարիֆա» շոգենաւը ընկղմուեցաւ: Նաւաստիք ազատուած են: Ռ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Սերպիական ճակատէն

Ամսթերտամ, 5.— Պուլկար զեկոյց մը կը յիշատակէ թէ Նիշ-Սոֆիա երկաթուղւոյ հաղորդակցութիւնները վերահաստատուած են: Այսուհանդերձ կարեւոր է յիշատակել թէ Նիշ-Պելկրատ երկաթուղւոյ գիծը միշտ կտրուած կը մնայ: Ռ.

Բարիզ, 5.— (Պաշտօն.) Արեւել. բանակ.— Նախորդ զեկոյցով սեպտ. 3ին յիշատակուած տեղական գործողութիւնները բաւական բուռն եղած են, մասնաւորապէս դէպի Քօսթուրինօ, ուր Պուլկարները՝ ռմբակոծութենէ մը վերջ մեր դիրքերուն վրայ յարձակեցան, սակայն ետ մղուեցան: Սեռնայէն անցնելու փորձը մեր հրետանիին եւ հետեւակազօրքին կրակովը կասեցուեցաւ: Սերպերը Մանասթըրը պարպած ըլլալով՝ Աւստրօ-պուլկար խառն պահակազօրքեր քաղաք մտան: Հ.

Յունաստան

ԴԱՇՆԱԿԻՑՔ ԿԸ ԳՐԱՒԵՆ ՅՈՅՆ ՆԱՒԵՐԸ

Բարիզ, 5.— Յունական կառավարութեան երկդիմի ընթացքին համար, Դաշնակից պետութիւնները իրենց նաւահանգիստներուն մէջ վար դրին Յունաստան երթալու համար արմտիք բեռցած նաւերը: Հ.

Արեւելեան ճակատէն

Բեդրոկրատ, 5.— (Պաշտ.) Գերման յարձակողականի փորձ մը կասեցուցինք Տվինսքի շրջանին մէջ, Սմալչէն լճին հիւսիս-արեւմտ. կողմը: Հ.

Արեւմտեան ճակատէն

ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Լոնտոն, 5.— Երեսփ. Ժողովոյ անդամ Պ. Ճէյմս Թօմաս, Լօնկ Իրընի մէջ երկաթուղիներու պաշտօնէից մէկ միթինկին ըսաւ՝ թէ երէկ Լորտ Տէրպիի հետ տեսակցած էր եւ թէ այս վերջինը իրեն յայտարարած էր թէ իր զօրահաւաքութեան ծրագիրը իր յուսացած կերպով չէր յաջողած այնպէս ինչպէս կ'սպասէր: Պ. Թօմաս աւելցուց թէ զինուորագրութեան հակառակորդները պատրաստ էին վերջին ճիգ մը ընելու այս վերջին մէկ քանի օրերու ընթացքին՝ որուն արդիւնքը պիտի ըլլար վճռական պատասխան մը տալ բոլոր կանխահաս հաշտութեան բանակցութիւններուն: Ռ.

ՊԻՈՍ ՊԱՊԸ ԵՒ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Հռոմ, 5.— Վաղը գումարուելիք կարտինալներու ժողովի մը մէջ (Քօնսիսթօրիա) Ս. Պապը ճառ մը պիտի արտասանէ որու ընթացքին դարձեալ պիտի ողբայ պատերազմի արհաւիրքներուն վրայ: Հոգեւոր պետը այս առթիւ պիտի մաղթէ որ արագ հաշտութիւն մը կնքուի, որ ըլլայ արդար եւ տեւական, առանց պատերազմիկ կողմերէն մին ի վնաս միւսին նպաստաւորելու: Ռ.

Իտալական ճակատէն

Բարիզ, 5.— Զօր. Քոռնօ, Զօր Քատօռնայի տեղակալը, Բարիզ հասաւ, իբր Իտալիոյ ներկայացուցիչ. գումարուելիք պատերազմական համազգային խորհրդին մէջ:

Հռոմ, 5.— Երեսփ. ժողովի վիճաբանութեանց ընթացքին, անկախ ընկերվարականները ջերմօրէն ոյժ տուին կառավարութեան քաղաքականութեան՝ կոչելով մինչեւ որ միջազգային արդարութեան սկզբունքները եւ Իտալիոյ ազգային ցանկութիւնները յաղթանակեն: Իրենց պետը ծափահարուեցաւ: Փոքրամասնութիւնը կը բաղկանար պաշտօնական ընկերվարականներէ:

Հռոմ, 4.— Երեսփ. ժողովը վստահութեան քուէ տուաւ կառավարութեան:

ԵՓՐԱՏԻ ՎՐԱՅ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Լոնտոն, 4.— Նոյ. 30ի երեկոյեան ընթացքին Զօր. Թաունզհէնտ յետնապահի գործողութիւն մը կատարեց ճկատելիօրէն գերիվեր ուժերու դէմ: Բրիտ. վնասները բոլոր կարգերէն 150 հոգիի կը հասնին. գետային երկու շոգեմակոյկներ հրետանիի կըրակէն վնասուելով լքուեցան, բայց անոնց ընդանօթները եւ մեքենաները անգործածելի վիճակի մէջ դրուեցան: Զօր. Թաունզհէնտ ի վեր կը հանէ զինուորներու հաստատամտութիւնը եւ կը յայտնէ թէ նահանջը կատարուած է կատարեալ կանոնաւորութեամբ: Վերջին լուրերը կը ցուցնեն թէ Զօր. Թաունզհէնտ միայն մէկ քանի մղոն հեռու կը գտնուի Քութ-էլ-Ամարայէն, դիրք մը որուն վրայ ուղղուելու վրայ է: Ռ.

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ Տպարան
Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
Imp. Economique, Alex.

ԳԷՈՐԳ ԻՓԷԿԵԱՆ

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

ԱՆԴՐԷԱՍ ՄԿՐԵԱՆ
ՆԿԱՐԻՉ-ՆԵՐԿԱՐԱՐ

Րիւ Ճէսօսթրիս, 1 (Ցունաց Ավէրոֆ աղջկանց վարժարանին ետեւ)

18 տարիէ ի վեր Աղեքսանդրիա հաստատուած եմ։ Ներկի, գծագրանկարի, Նշանատախտակի [Թապէլա], եւղանկար պատկերներու եւ լուսանկարչական ֆոներու վերաբերեալ կատարած աշխատութիւններովս գոհ թողուցած եմ Եւրոպացի յաճախորդներս։ Գիներս՝ միշտ Արաբներէն սուղ, իսկ Եւրոպացի արհեստակիցներէս աժան են։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՐԻԵԱՆ-ՓԱՓԱԶԵԱՆ
ԳԱՀԻՐԷ

Օբերայի հրապարակ, Կալուած Զօկէպի
Թէլէֆոն 23.56

Կ'ստանձնեն ղետեղումներ ելեքտրական լոյսի և օդային կաղի։ Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ լոյս արտադրող առարկաներու։

Խնամեալ աշխատութիւն, խիստ չափաւոր գին։

Տօքթ. ՂԱԶԱՐՈՍ ԱՐԹԻՆԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՄՈՒՍՔԻ, ՇԱՐԱ ՖԷՑ ԷԼ ՆԱՀՏԷՏԻՆ ԹԻՒ 10, ԳԱՀԻՐԷ
ԹԷԼԷՖՈՆ, ԹԻՒ 35-37

Հիւանդներ կ'ընդունի առաւօտեան ժամը 8էն մինչև իրիկուան ժամը 7ը։

Ակռաները կը մաքրէ ու կը քաշէ առանց ցաւի։ Ակռաներու համար ոսկիէ, քաուչուէ կամ Ամերիկեան վերջին գիւտ եղող ուրիշ տեսակ նիւթերէ քուրոն կը շինէ առանց զօպանակի կամ քիմքի վրայ բան մը դնելու։

Բոլոր գործերը մաքուր եւ խղճի մտօք կը կատարուին։

Մարդ կեանքին մէջ անգամ մը ծախսելով կ'ազատի ակռաներու տանջանքէն ցաւերէն եւ հանգիստ կ'ապրի։

Գիները խիստ չափաւոր են։ Մասնաւոր ակռայի դեղեր ալ կը գործածուին։

ԲԱՍԹԻԼ ՆԱԼԹԷՐ
(PASTILLES NALTHER)
ՀՐԱՇԱԼԻ ԴԵՂԱՀԱՏԻԿ

Հացի չափ կարեւոր ամեն անձի համար

Գնդութիւն ունիս թէ փորհարութիւն, ստամոքսի տկարութիւն թէ անմարսողութիւն, ջերմէ կը տառապիս թէ անքունութենէ, հարբուխ ունիս թէ լոզացաւ։

Գործածէ՛ եւ պիտի օգտուիս անպայման։

Դարման է՝ 34 տեսակ հիւանդութիւններու, որոնք մանրամասնուած են յայտագրին մէջ, որ կը գտնուի իւրաքանչիւր տուփի հետ։

Գիներն են ըստ ածան	Ե.Ղ.
Տփիկը (որ կը պարունակէ 67 հատ)	10
Տուփը (որ կը պարունակէ 3 տփիկ)	20

Թղթատարով առաքման համար պէտք է միասին ղրկել նաեւ երկու ղրշ.։

Ամերիկեան այս դեղահատիկը պատրաստուած է յայտնի բոյսերու եւ արմատներու հիւթէն եւ օգտակարութիւնը հաստատուած է բժշկական կաճառներէ։

Անձնապէս փորձելէ եւ օգտուելէ վերջ միայն ստանձնած է Եգիպտոսի ընդհանուր ներկայացուցչութիւնը՝ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ԹՈՎՄԱՍ, որուն կարելի է դիմել, փոքր թէ մեծաքանակի համար, անձամբ կամ քարտ փոստալով հետեւեալ հասցէին

82, Rue Guinenet Charkas (Boulac)
c)o Ecole Arménienne
B. P. 1079 Le Caire (Egypte)

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ
Banco di Roma

Հաստատեալ 1880ին

Դրամագլուխ, 200,000,000 Ֆրանք ամբողջապէս վճարեալ

ԸՆԴՀ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ — ՀՌՈՄ

Կեդրոնավայրք. — Բարիզ, Ճէնովա, Նաբօլի, Թուրինօ, Ֆիօրէնցա, Աղեքսանդրիա, Կ. Պօլիս, Պարչէլօն, Գահիրէ, Մալթա, Ափրիկեան Տրիպոլիս

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ

Ալպա	Ֆարա Սապ	Բինէրօլօ
Ալպանօ Լացիալէ	Ֆէրմօ	Սիէնա
Արէցցօ	Ֆօսանօ	Սուպիաքօ
Ավէցցանօ	Ֆրասքաթի	Թարրակօնէ
Պէնդազի	Ֆրօզինօնէ	Թիվօլի
Գրաչչիանօ	Լուքքա	Թօրրէ Անունծիաթա
Մօնթէ Քաթինի	Մօնտօվի	Վէլէթրի
Գանէլի	Մօնպլանշ	Վիարէճճիօ
Գասթէ Նուօվօ	Օրպէթէլլօ	Վիթէրպօ
Գօրնէթօ Թարքուինօ	Օրվիէթօ	
Լէնա	Բալէսթրինա	

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ կը զբաղի ամէն տեսակ սեղանաւորական գործողութիւններով, այսինքն արժեթուղթերու վրայ աւանս, Եւրոպայի եւ Եգիպտոսի կարեւոր քաղաքներուն վրայ փոխգիր, չէք եւ «լէթրը տը քրէտի»; հեռագրաւ վճարումներ, Եգիպտոսի եւ Եւրոպայի վրայ պարտամուրհակներու գանձում, Կուբոններու եւ վիճակահանութեան շահուած պարգեւներու գանձում, Եւրոպայի եւ Եգիպտոսի մէջ պօրսայի հրամաններու գործադրութիւն, Արժեթղթերու պահպանութիւն, Ապրանքներու պահպանում եւ աւանսի գործողութիւն։

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ կ'ընդունի դրամական աւանդներ, ուզուած ատեն կամ որոշ պայմանաժամով վճարելի։

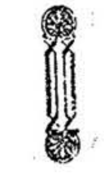
ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ օտարականներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը բացած է Մօնթէքաթինօյի համբաւաւոր ջերմուկներու, ուր ամէն տեսակ սեղանաւորական դիւրութիւններ կ'ընծայուին յաճախորդներուն։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

Մասնաճիւղ Աղեքսանդրիոյ 9 Ֆրանս փողոց

ՇԹԱՅՆԻ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Stein's Oriental Stores Limited

ԱՐԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ԶԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

ԿԱՆԱՆՑ, ԵՒ ՓՈՔՐԻԿ ԱՂՋԿԱՆՑ ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ, ԳԼԽԶՆԵՐ ԵՒ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ

Գլխարկներու, գլխանոցներու, սապիկներու, ճոսեղէններու, ձեռնոցներու, կաշեայ առարկաներու, կօշիկներու, ներմակեղէններու, ճամբորդութեանց պիտոյքներու եւ ածելիներու առատ մթերք։

Գիները յոյժ չափաւոր եւ անմրցելի։

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ, ԾԽԱԽՈՏԻ
եւ Եգիպտական սիկարէթներու

ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՉԱԿԱՉԻԿ-ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Համբաւաւոր են իր Ապուճիկմա (Ասող) Ծխախոտները եւ Սիկարէթները

ՊԱՆՔ Տ'ՕՐԻԱՆ
Banque d'Orient
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ՝ ամբողջապէս վճարուած
Ֆր. 25,000,000

Կեդրոնատեղի ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սելանիկ-Իզմիր։ Գործակալութիւններ՝ Միթիլլի, Մանսուրը, Սերէզ եւ Զակազիկ։ Փոխ-Գործակալութիւններ՝ Պերկամա, Մաղնիսա եւ Սոմա։

ՊԱՆՔ տ'ՕՐԻԱՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւններ։

ՊԱՆՔ տ'ՕՐԻԱՆ կ'ընդունի դրամական աւանդներ, հետեւեալ տոկոսներով.

Հարիւրին	3	ի տես վճարելի	
»	3,50	9 ամիսէն	»
»	4	1 տարիէն	»
»	5	5 տարիէն եւ աւելի վճ.	

Նոյնպէս՝ խնայողութիւնը քաջալերելու համար հաստատած է Փոքր Խնայողութեանց յատուկ ճիւղ մը որ կ'ընդունի Ե. Ղ. 20էն Ե. Ղ. 25,000 տարեկան հարիւրին 4 տոկոսով։

ԽՆԱՑՈՂԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ
Շարա Ապու Տարտար թիւ 16
Սեփականատէր՝ Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

Կ'ստանձնէ ամէն տեսակ տպարանական գործերու պատրաստութիւնը, Գիրք, Տետրակ, Հաշուեցուցակ, Նամակագլուխ, Այցետոմս եւլն. չափաւոր գիներով։

Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին խղճամտով։

RÉGÉNÉRATEUR DES CHEVEUX «TACHDJIAN»
ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ «ԹԱՇՃԵԱՆ»

Միակ դեղը՝ որ գլխի թեփերը կը մաքրէ, քերուըտուքը կը դադրեցնէ, և մազերու արմատները զօրացընելով, հերաթափութիւնը, ճաղատութիւնը և ճերմկիլը կ'արգիլէ և անոնց կուտայ իրենց բնական գոյնն ու գեղեցկութիւնը։ — Գինն է 3 ֆրանք

BAUME AMÉRICAIN
«ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ» ԲԱԼԱՍԱՆ

Եգիպտ. Առողջ.պահական Վարչ. կողմէ վաւերացուած

Այս օգտակար և հանրածանօթ դեղը արմատապէս կը բուժէ հին և նոր յօղացաւերը, կողացաւը և գլխու ու ամէն տեսակ ջղացաւութիւններն և կը ծախուի միայն երկու (2) ֆրանքի անհաւատալի աժան գնով։

Վաճառման կեդրոնատեղի՝ New American Pharmacy and Drug-Store
Դիմել նաեւ՝ Mellaui (EGYPTE)
Drogueries F. Galetti et Fils, Alexandrie et Le Caire. Droguerie E. Del-Mar, Le Caire.
Pharmacie Constantinople, Khatchadourian Frères, Chareh Mohamed Aly, Le Caire
Pharmacie Nouvelle de Beni-Souef. Pharmacie Anglo-Egyptienne, Minieh.
Pharmacie et Droguerie Khédiviale, Assiout
ինչպէս նաեւ Եգիպտոսի բոլոր գլխաւոր դեղարաններ։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ
ՔԱՐԻՒՂԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Աղեքսանդրիա, ՍԻՏԻ ՄԻԹՈՒԱԼԼԻ փողոց թիւ 40
(Աբբարիճի մզկիթին դէմը)
Թէլէֆոն թիւ 38-45

Այս վաճառատունը կը հայթայթէ թէ Աղեքսանդրիոյ եւ թէ Ռամլէի մէջ ՄԱՆԹԱՇԷՖԻ հարազատ ռուսական եւ ամերիկեան քարիւղը, չափաւոր գիներով

Ապրանքները օրը օրին կը յանձնուին ամենայն կանոնաւորութեամբ։

ԴԻՄԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ։

ԴԵՂԱՐԱՆ ԱԼՊԻՕՆ
Թէվֆիգ փաշա թիւ 29 Աղեքսանդրիա
Անգլ. պանդոկանոցին մօտ
Թէլէֆոն 24-95

Դեղագործ Ս. ՊՕՂՈՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հայ հասարակութեան, բացումը իր նորահաստատ ԱԼՊԻՕՆ ԴԵՂԱՐԱՆին, Թարմ դեղերու հոյս մթերքով մը։ Դեղերը կը պատրաստուին առաւելագոյն խնամքով և ըստ կարելւոյն աժան, իսկ վկայեալ աղքատաց դեղերը առանց շահու։

ԱԼՊԻՕՆ ԴԵՂԱՐԱՆը ունի ամէն ժամանակ տրամադրելի մասնագէտ բժիշկներ ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

ԱԼՊԻՕՆ ԴԵՂԱՐԱՆը յաճախեցէք փոխանակ օտարներուն, եւ գոհ պիտի մնաք։

ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ
ԱՂԱՒՆԻ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Պապ-Սիտրա, Սուք-էլ-խանիմ, թիւ 150

Կը կարէ խիստ մաքուր և վերջին նորաձեւութեամբ։ Նաև կը դասախօսէ Եւրոպական կանոնով, գիները դիւրամատչելի են։

Ա. Ն. ՕՏԱՊԱՇԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Հաստատեալ 1902
Գահիրէ, Սրքէ Կէտիտ

Կը վաճառուին ամէն տեսակ կերպասեղէն, բրդեղէն, բամպակեղէն, տպածոյ, պաթիսք, զէֆիր, մատապօլամ եւ մանաւանդ դերձակներու պիտոյքներ, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ։

Ներածումնիք ուղղակի Եւրոպայէն։ Ապրանքներու տոկունութեան եւ գիներու չափաւորութեան մասին որչափ խօսք համբաւ տարած այս վաճառատունը կ'արժէ անգամ մը այցելել։

առիթէն օգտուեցէք

ՍԱԿԱՐԱՆ

6 Դեկտեմբեր 1915

ԲԱՄՊԱԿ		Բացում	Փակում
	Նոյ.		
	Յունուար	18 1]2	18 3]16
	Մարտ	18 11]16	18 15]32
	Նոյ.(1916)	18	17 27]32
ԲԱՄՊԱԿԻ ՀՈՒՆՏ			
	Դեկտ.-Յունվ.	106 20]40	106 20]40
	(2 ամիս)	108 20]40	108 15]40
ԱՐԺԷԹՈՒՂԹ			
	Թրքի Յոնիք 1886		Ֆր. 295.—
	» » 1903		» 236.—
	» » 1911		» 243.—
	Ռումելի Երկաթուղի		» 124.—
	Բանքա		» 90.50